

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА**

І. М. Рассоха

Програма і робоча програма
навчальної дисципліни

«Культурологія»

для студентів денної і заочної форми навчання освітнього-кваліфікаційного
рівня «бакалавр» напрямку підготовки 0504 «Туризм» (6.020107 «Туризм»,
6.140101 «Готельно-ресторана справа»)

ХАРКІВ – ХНАМГ – 2009

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Культурологія» (для студентів денної і заочної форми навчання освітнього-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напрямку підготовки 0504 «Туризм» (6.020107 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторана справа»)/ Харк. нац. акад. міськ. госп-ва: уклад.: І.М. Рассоха; – Х.: ХНАМГ, 2009. – 26 с.

Укладач: доц. кафедри історії і культурології
канд. філос. наук І. М. Рассоха

Рецензент: завідувач кафедри історії та культурології,
канд. іст. наук, доц. О. Л. Рябченко

Наведені програма і робоча програма навчальної дисципліни, їх зміст за змістовими модулями й темами. Включено плани практичних занять, методичні рекомендації до самостійної роботи, контрольні запитання і критерії оцінювання знань студентів.

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рекомендовано кафедрою історії та культурології, протокол засідання
№ 1 від 27 серпня 2009 р.

Зміст

стор.

Вступ.....	4
1.Програма навчальної дисципліни.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	7
1.5. Анотації дисципліни.....	7
Робоча програма навчальної дисципліни.....	8
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	8
2.2. Зміст дисципліни.....	9
2.2. 1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями.....	12
2.2.2. План лекційного курсу.....	13
2.2.3. План практичних (семінарських) занять.....	16
2.3. Самостійна робота студентів.....	18
2.4. Система поточного й підсумкового контролю знань студентів.....	19
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	24

Вступ

Згідно із програмою Міністерства освіти і науки України з підготовки кваліфікованих фахівців у всіх галузях народного господарства у вищих навчальних закладах є обов'язковими для вивчення предмети гуманітарного циклу. Одним з найважливіших і найцікавіших є, безумовно, культурологія – комплексна дисципліна, що розкриває сутність культури людства та знайомить з її найголовнішими надбаннями.

Основними формами вивчення дисципліни «Культурологія» є лекції, практичні заняття та самостійна робота.

Головною метою викладання матеріалу курсу «*Культурологія*» є виховання культурно розвинутого студентства, яке не мислить стереотипами, поважає свою Батьківщину, бачить Україну європейською державою, а в майбутньому зможе стати потужним фундаментом української нації і забезпечити поступ України до європейської спільноти.

Програма навчальної дисципліни «Культурологія» розроблена на основі:

- ❖ ОКХ ГСВО МОНУ напрямів підготовки бакалавра “Туризм”, “Готельно-ресторанна справа” 2004 р.
- ❖ ОПП ГСВО МОНУ напрямів підготовки бакалавра “Туризм”, “Готельно-ресторанна справа” 2004 р.
- ❖ СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування», 2008 р.

Програму навчальної дисципліни «Культурологія» ухвалено кафедрою історії і культурології, протокол № 1 від 29 серпня 2008 р. та Вченою радою факультету Електричного транспорту, протокол № 1 від 12 вересня 2008 р.

Програму погоджено з випусковою кафедрою «Туризму і готельного господарства».

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

Мета, предмет і місце дисципліни

1.1. Мета вивчення дисципліни: формування системи знань з культурології, уявлень про форми, види культури й механізми соціокультурної регуляції життєдіяльності суспільства.

1.2. Завдання вивчення дисципліни: вивчення сутності, форм і тенденцій розвитку культури, загальнотеоретичних засад культурології, механізмів соціокультурної динаміки, характерних рис української культури, набуття вмінь та навичок загальнокультурологічного аналізу.

1.3. Предмет вивчення дисципліни: смисли і механізми соціокультурної регуляції життєдіяльності суспільства.

1.4. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Історія України	Країнознавство Туризм

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль. Культурологія (1,5/54)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Сутність культури

1. Діяльнісний підхід у культурології.
2. Культура та природа.
3. Культура та цивілізація.
4. Компаративний аналіз культур.

ЗМ 1.2 Культура у просторі і часі

5. Еволюція культури.
6. Культурний простір та зв'язки.
7. Ідея "прогресу".
8. Контекстуалізація.
9. Етнічні культури в умовах глобалізації.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Вміння:		
Висловлювати та обґрунтовувати свою позицію з питань ціннісного ставлення до історичного минулого та сучасності	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
Оцінювати досягнення культури на підставі знання історичного контексту їх створення, бути здатними до діалогу як способу ставлення до культури та суспільства, здобути досвід опанування культури, зокрема, культури спілкування	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
Вільно володіти українською мовою. Вміти висловлювати та обґрунтовувати свою думку за тематикою курсу, готувати повідомлення, володіти технікою ведення дискусії з проблемних питань при захисті рефератів.	соціально-побутова	організаційно- комунікаційна
Знання:		
Феномен культури, її роль в людській життєдіяльності, уявлення про способи надбання, зберігання та передачі соціального досвіду, базисних культурних цінностей.	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська
Форми і типи культур, основні культурно-історичні центри та регіони світу, закономірності їх функціонування та розвитку, місце культури України у системі світової культури і цивілізації.	соціально-виробнича, соціально-побутова	організаційна, управлінська, виконавська

Освітньо-кваліфікаційні вимоги визначені відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни.

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Закович О. М. Українська і зарубіжна культура. – К., 2004.
2. Чорний І. В. Культурологія. – К., 2004.
3. Радугин Л. В. Культурология. – М., 2002, 2001, 1999, 1998.
4. Гуревич П. С. Культурология. – М., 2003, 1999.
5. Кормич Л. І., Багацький В. В. Культурологія. – Х., 2004.
6. Культурология / Под ред. А. Н. Марковой. – М., 2004.
7. Культурология. История мировой культуры / Под ред. А. Н. Марковой. – М., 2000, 1998.
8. Культурология / Под ред. И. М. Багдасарян. – М., 2001.
9. Розин В. М. Введение в культурологию. – М., 2000, 1999.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Культурологія

Діяльнісний підхід у культурології. Культура та природа. Культура та цивілізація. Компаративний аналіз культур. Еволюція культури. Культурний простір та зв'язки. Ідея "прогресу". Контекстуалізація. Етнічні культури в умовах глобалізації.

Мета вивчення: формування знань з культурології

Предмет дисципліни: всебічне дослідження феномену культури, її розвитку у часі та просторі, ознайомлення з найбільш важливими культурними феноменами в історії людства.

Змістовні модулі: Сутність культури. Культура у просторі і часі.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця 1

Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів, магістрів	Напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 1,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 54 год.	Напрям: 0306 «Менеджмент і адміністрування» Спеціальність: 6.020107 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторана справа» Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Статус дисципліни - За вибором ХНАМГ Рік підготовки: 2-й Семестр: 3-й Лекції – 18 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 18 год. (РГР) Вид підсумкового контролю: 3-й семестр – залік

Таблиця 2

Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів, магістрів	Напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 1,5 Модулів – 1 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 54 год.	Напрям: 0306 «Менеджмент і адміністрування» Спеціальність: 6.020107 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторана справа» Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Статус дисципліни - За вибором ХНАМГ Рік підготовки: 2-й Семестр: 3-й Лекції – 10 год. Практичні заняття – 0 год. Самостійна робота – 44 год. (РГР) Вид підсумкового контролю: 3-й семестр – залік

Основним видом навчальних (аудиторних) занять, у процесі яких студенти отримують необхідні знання, є лекційні і семінарські (практичні)

заняття. Важливе місце у навчальному процесі, особливо у студентів заочної форми навчання посідає самостійна робота студентів, що спрямовує на формування практичних навичок роботи студентів зі спеціальною літературою, критичного осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичного й практичного кола проблем дисципліни, а також заповнення тест-зошиту. Усі види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Культурологія» наведена у табл. 3.

Таблиця 3

Структура навчальної дисципліни «Культурологія»

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Форма навчання	Семест р (и)	Годин				Заліки (семест ри)
			Разом	Аудиторні		Самостійна робота	
				Лекції	Прак- тичні		
ГОТ	Денна	3	36	18	18	18	3
ГОТ	Заочна	3	10	10	-	44	3
ТУР	Денна	3	36	18	18	18	3
ТУР	Заочна	3	10	10	-	44	3

2.2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Культурологія

ЗМ 1.1. Сутність культури.

Тема 1. Діяльнісний підхід у культурології.

Походження та еволюція терміна “культура”. П'ять сучасних значень слова культура: найбільш широке, духовна і матеріальна культури, духовна культура як виховання цінностей, особиста культура, етнічні культури, культури як види діяльності. Етнос і етноутворюючі чинники. Субкультури. Галузі культури: економіка, політика, побут, педагогіка, релігія, наука, мистецтво. Сутність міфології, релігії та мистецтва. Неподільність людської культури. Культурологія та інші суспільно-гуманітарні науки: історія мистецтв, антропологія, етнографія, філологія, релігієзнавство, політологія, соціологія. Культура як “третя реальність” за К. Поппером. Місце культурології у системі економічної освіти. Предмет та методи культурології (герменевтичний, феноменологічний та ін.). Комплексність та системність у культурологічному дослідженні.

Тема 2. Культура та природа.

Рівноправність культур і можливість їх порівняння. Способи життя і межі можливого й неможливого. Револьюційні зміни способу життя. Ступені розвитку

культури: дикунство, варварство, традиційні цивілізації, індустріальне (капіталістичне) суспільство, постіндустріальне (інформаційне) суспільство. Проблема виникнення людини і культури. Проблема виникнення мови. Сучасні концепції антропогенезу. Людські раси і расизм.

Тема 3. Культура та цивілізація.

Ступінь дикунства. Культура і спосіб життя дикунів. Плем'я, локальні групи та сімейні стосунки дикунів. Ініціації. Шамани та їхні уявлення про реальність. “Три світи” та “Світове Дерево”. “Світ чарівних казок”: анімізм, тотемізм, фетишизм, магія. Прикмети і забобони. Первісне мистецтво. Привласнення їжі: економіка полювання та збиральництва і жорсткі соціально-екологічні умови її існування. Легенда про “Золоту Добу” та сучасні дикуни. “Світовий Потоп” та перехід від палеоліту до мезоліту. Поява землеробства та скотарства. Перехід до осілого життя та сутність “неолітичної революції”. Економіка запасів та престижу. Культура та суспільство варварів. Поява органів влади. Віра в богів та жерці. Календарні обряди родючості. Героїчний епос, культурні герої та трікстери. Поява аристократії та рабства. Потlach.

Тема 4. Компаративний аналіз культур.

Сучасна наука про матриархат у варварів. Таємні чоловічі спілки та ствердження патріархату, його позитивні та негативні риси. Особливе становище жінок в давніх європейських суспільствах. Різні центри виникнення і різні типи сільського господарства: Близький Схід, Південно-Східна Європа, Південний Китай, Мексика, Перу, Нова Гвінея. “Що ти єси, такий ти і є”: порівняння культурних особливостей “пшеничних”, “рисових”, “кукурудзяних” та папуаських суспільств. Особливості виникнення сільського господарства в Тропічній Африці та причини її подальшої культурної відсталості. Кочові скотарські суспільства та їх місце в історії. Технологічні та культурні здобутки відсталих народів. Культура африканських та індіанських народів.

ЗМ 1.2. Культура у просторі і часі.

Тема 5. Еволюція культури..

“Міська революція”: виникнення міст, держави та писемності. Соціальна сутність міст. Переваги цивілізації щодо варварства: її стійкість щодо катастроф завдяки економічній нерівності, схильність до інновацій через еліту, суспільний розподіл праці та вміння зберігати та накопичувати інформацію. Традиційні цивілізації як система закріпленої суспільної нерівності. Традиційні релігії як системоутворюючий консервативний чинник культури. Цивілізаційний підхід: О. Шпенглер, А. Тойнбі, Л. Гумільов. Ойкумени: Старий і Новий Світи як взаємопов'язані системи спілкування. Цикли розвитку традиційних цивілізацій.

Найдавніші цивілізації “розписаної кераміки” мідної доби. Трипільська цивілізація. Давні індоєвропейці та перше “Велике переселення народів”. Цивілізації бронзової доби. Культура Стародавнього Єгипту. Кріто-мікенська культура. “Темні віки”. Антична міфологія.

Тема 6. Культурний простір та зв'язки.

“Осьова епоха історії”. Виникнення світових імперій. Вавилон. Скіфія. Давні Індія та Китай. Давня Греція та “грецьке чудо”. Культура Давньої Греції. Елінізм. Олександрія. Культура, технологія та побут Давнього Риму, їх сучасні риси. Чотири світові імперії “Великого Шовкового шляху”. Нове “велике переселення народів” та ствердження чотирьох світових релігій. Механізми культурної єдності великих традиційних цивілізацій. Ранньосередньовічна Ірландія, мадари та нормани. Візантійська традиційна православна цивілізація.

Тема 7. Ідея "прогресу".

Соціальна мобільність у традиційних суспільствах. Суспільства з низькою мобільністю: Індія та її культура. Суспільства з високою мобільністю: Китай та його традиційна культура. Ісламське суспільство та культура. Суспільства з помірною соціальною мобільністю: Європа та Японія. Становище жінок у традиційних культурах. “Східний” та “західний” шляхи історичного розвитку. Ставлення традиційних суспільств до часу. Капітал як культурно-психологічне явище. Подвійна роль товарно-грошових стосунків у традиційних суспільствах. “Світи-економіки” та їх центри. Спадкоємність між ними. Античні центри: Тир — Мілет — Афіни — Олександрія. Сучасні риси їх суспільств. Відродження Західноєвропейського світу-економіки та його центри: Париж — Флоренція — Антверпен — Амстердам — Лондон.

Тема 8. Контекстуалізація.

Західноєвропейська середньовічна культура: готичний стиль, університети, чернечі ордени, вільні міста, лицарі. Європейська мода. Доба Відродження та її титани. Технологічна революція 14-15 століть та Великі географічні відкриття. Встановлення панування Західної Європи над світом. Реформація, “полювання на відьом” та виникнення сучасної науки. Стиль бароко. Класицизм. Романтизм. Англія як перший центр глобальної економічної влади та її “промисловий переворот”. Основні соціокультурні процеси в індустріальних суспільствах: урбанізація, боротьба за права пригнічених (класів, народів, жінок, меншостей, дітей, тварин), масова грамотність. Реалізм. Феномен масової культури. Формалізм у мистецтві: естетична революція кінця 19 — початку 20 ст.

Тема 9. Етнічні культури в умовах глобалізації.

Маргіналізація та феномен тоталітаризму. Новітні технології ХХ століття та зміна способу життя. “Комп’ютерна революція” та перехід до постіндустріального суспільства. Основні особливості постіндустріального суспільства. Культурна ситуація “постмодерну”. Альтернативні “західному” соціальні проекти (марксистський, ісламський) і проблема “межі толерантності”. Цивілізаційний поділ людства та сучасні регіональні об’єднання. Глобалізація та опір традиційних цивілізацій. Культурне відставання та ситуація “суспільств, що наздоганяють”. Особливості вестернізації українського суспільства. Внутрішній культурний розкол у культурі Росії. Культурна єдність людства.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями наведений у табл. 4 – 5.

Таблиця 4

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для студентів денної форми навчання. Спеціальність: **6.030601 «Менеджмент»**

Модулі (семестри) та змістові модулі	Усього кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	1,5 /54	18	18	-	18
ЗМ 1.1. Сутність культури	24	8	8	-	8
ЗМ 1.2. Культура у просторі і часі	30	10	10	-	10

Таблиця 5

Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для студентів заочної форми навчання. Спеціальність: **6.030601 «Менеджмент»**

Модулі (семестри) та змістові модулі	Усього кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	1/54	10	-	-	44
ЗМ 1.1. Сутність культури	24	5	-	-	19
ЗМ 1.2. Культура у просторі і часі	30	5	-	-	25

2.2.2. План лекційного курсу

Лекції, як один із основних видів навчальних занять, орієнтовані на систематизоване викладення теоретико-методичних положень навчальної дисципліни. Лекційний курс покликаний формувати у студентів основи знань з відповідної наукової галузі, а також визначити напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи студентів.

Таблиця 6

План лекційного курсу з навчальної дисципліни

№	Зміст	Кількість годин	
		Денне нав- чання	Заочне нав- чання
1	2	3	4
	Модуль 1. Культурологія.	18	10
	ЗМ 1.1. Сутність культури	8	5
1.	Лекція 1. <i>Діяльнісний підхід у культурології.</i> 1) Сутність поняття «культура» 2) Етнос і етноутворюючі чинники. Субкультури. 3) Галузі культури. 4) Сутність міфології, релігії та мистецтва. 5) Культурологія та інші суспільно-гуманітарні науки. 6) Предмет та методи культурології.	2	2
2	Лекція 2. <i>Культура та природа.</i> 1) Рівноправність культур і можливість їх порівняння за способом життя.	2	1

1	2	3	4
	<p>2) Ступені розвитку культури: дикунство, варварство, традиційні цивілізації, індустріальне (капіталістичне) суспільство, постіндустріальне (інформаційне) суспільство.</p> <p>3) Проблема виникнення людини і культури. Сучасні концепції антропогенезу.</p> <p>4) Людські раси і расизм.</p>		
3.	<p>Лекція 3. <i>Культура та цивілізація</i>.</p> <p>1) Ступінь дикунства. Культура і спосіб життя дикунів.</p> <p>2) “Світовий Потоп” та перехід від палеоліту до мезоліту. Поява землеробства та скотарства.</p> <p>3) Культура та суспільство варварів.</p>	2	1
4.	<p>Лекція 4. <i>Компаративний аналіз культур</i>.</p> <p>1) Матріархат та патріархат.</p> <p>2) Різні центри виникнення і різні типи сільського господарства: Близький Схід, Південно-Східна Європа, Південний Китай, Мексика, Перу, Нова Гвінея.</p> <p>3) Кочові скотарські суспільства та їх місце в історії.</p> <p>4) Культура африканських та індіанських народів.</p>	2	1
	ЗМ 1.2. Культура у просторі і часі	10	5
5.	<p>Лекція 5. <i>Еволюція культури</i>.</p> <p>1) “Міська революція”: виникнення міст, держави та писемності.</p> <p>2) Переваги цивілізації щодо варварства.</p> <p>3) Традиційні цивілізації.</p> <p>4) Цивілізаційний підхід: О. Шпенглер, А. Тойнбі, Л. Гумільов.</p> <p>5) Цикли розвитку традиційних цивілізацій. Найдавніші цивілізації “розписаної кераміки” мідної доби. Цивілізації бронзової доби.</p>	2	1
6.	<p>Лекція 6. <i>Культурний простір та зв'язки</i>.</p> <p>1) “Осьова епоха історії”.</p> <p>2) Давня Греція та “грецьке чудо”. Культура Давньої Греції.</p> <p>3) Культура, технологія та побут Давнього Риму. Чотири світові імперії “Великого Шовкового шляху”.</p> <p>4) Нове “велике переселення народів” та ствердження чотирьох світових релігій.</p> <p>5) Механізми культурної єдності великих традиційних цивілізацій.</p> <p>6) Візантійська традиційна православна цивілізація.</p>	2	1
7.	Лекція 7. <i>Ідея "прогресу"</i> .	2	1

1	2	3	4
	<p>1) Соціальна мобільність у традиційних суспільствах. Суспільства з низькою мобільністю: Індія та її культура.</p> <p>3) Суспільства з високою мобільністю: Китай та його традиційна культура. Ісламське суспільство та культура.</p> <p>4) Суспільства з помірною соціальною мобільністю: Європа та Японія.</p> <p>5) “Східний” та “західний” шляхи історичного розвитку.</p> <p>6) Ставлення традиційних суспільств до часу. Капітал як культурно-психологічне явище. Подвійна роль товарно-грошових стосунків у традиційних суспільствах.</p> <p>7) “Світи-економіки” та їх центри. Спадкоємність між ними.</p>		
8.	<p>Лекція 8. <i>Контекстуалізація.</i></p> <p>1) Західноєвропейська середньовічна культура.</p> <p>2) Доба Відродження та Реформація.</p> <p>3) Стиль бароко та виникнення сучасної науки. Класицизм.</p> <p>4) Англія як перший центр глобальної економічної влади та її “промисловий переворот”. Романтизм. Реалізм.</p> <p>5) Основні соціокультурні процеси в індустріальних суспільствах.</p> <p>6) Феномен масової культури.</p> <p>7) Формалізм у мистецтві: естетична революція кінця 19 — початку 20 ст.</p>	2	1
9.	<p>Лекція 9. <i>Етнічні культури в умовах глобалізації.</i></p> <p>1) Маргіналізація та феномен тоталітаризму.</p> <p>2) Новітні технології ХХ століття та зміна способу життя.</p> <p>3) Основні особливості постіндустріального суспільства.</p> <p>4) Культурна ситуація “постмодерну”.</p> <p>5) Цивілізаційний поділ людства та сучасні регіональні об’єднання. Глобалізація та опір традиційних цивілізацій.</p> <p>6) Культурне відставання та ситуація “суспільств, що наздоганяють”. Особливості вестернізації українського суспільства.</p> <p>7) Внутрішній культурний розкол у культурі Росії.</p>	2	1

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

Практичні заняття є формою контролю за самостійною роботою студентів. Водночас вони дають змогу розкрити індивідуальність особистості через підготовку доповідей, розгорнутих бесід, дискусій, круглих столів, рецензування та обговорення рефератів, колоквиумів. Такі активні форми навчання допомагають студенту поглибити й творчо осмислити одержані знання. Оцінки, отримані на практичних заняттях, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної дисципліни. План практичних (семінарських) занять для денної форми навчання наведений у табл. 7.

Таблиця 7

№	Зміст	Кількість годин
1	2	3
	Модуль 1. Культурологія.	18
	ЗМ 1.1. Сутність культури	
1.	Семінар 1. <i>Діяльнісний підхід у культурології.</i> 1) Як готуватися до семінарів з культурології. 2) Поняття культури. Еволюція поглядів на культуру в європейській культурологічній думці. 3) Сучасне розуміння категорії „культура”, її сутність, структура та функції. 4) Культура та сучасна цивілізація. 5) Проблема походження мови.	2
2.	Семінар 2. <i>Культура та природа.</i> 1) Загальна характеристика первісної епохи та її періодизація. 2) Спосіб життя дикунів. 3) Характеристика первісних форм релігійних вірувань. 4) Палеолітичне мистецтво, його синкретичний характер, перші здобутки. 5) Людські раси і расизм.	2
3.	Семінар 3. <i>Культура та цивілізація.</i> 1) Культура варварів. Героїчний епос. 2) Трипільська цивілізація та давні індоєвропейці. 3) Культура Давнього Єгипту. 4) Досягнення культури народів давньої Месопотамії. 5) Своєрідність культурної спадщини Індії та Китаю.	2
4.	Семінар 4. <i>Компаративний аналіз культур.</i> 1) Антична міфологія. 2) Кріто – мікенська цивілізація. 3) Наука, література і мистецтво в Стародавній Греції. 4) Стародавні Олімпійські ігри. 5) Еллінізм. 6) Грецькі колонії на Півдні України.	2

1	2	3
	ЗМ 1.2. Культура у просторі і часі	
5.	Семінар 5. <i>Еволюція культури</i> . 1) Особливості культури давніх італійських народів. Культура Римської республіки. 2) Культура і побут імператорського Риму. 3) Християнська культура Візантії. 4) Європейські варвари. Мадяри і нормани.	2
6.	Семінар 6. <i>Культурний простір та зв'язки</i> . 1) Історична характеристика та особливості середньовічної культури. 2) Значення християнства для розвитку європейської культури. Монастирі та церковні ордени. 3) Середньовічні школи і університети. Схоластика. 4) Романський і готичний стиль. 5) Спадщина Середніх віків у сучасній культурі.	2
7.	Семінар 7. <i>Ідея "прогресу"</i> . 1) Початок доби Відродження на півночі Італії. Флоренція. 2) Гуманізм як ідеологія Відродження. 3) Видатні представники епохи Відродження. 4) Особливості Північного Відродження. 5) Реформація та її культурно – історичне значення.	2
8.	Семінар 8. <i>Контекстуалізація</i> . 1) Науково-технічні досягнення ХУІІ – ХУІІІ століть та формування світоглядних засад європейської культури. 2) Епоха Просвітництва як культурний феномен. Основні ідеї просвітників. 3) Особливості розвитку художньої культури (бароко, класицизм, рококо). 4) Зростання ролі літератури та музики в житті суспільства. 5) “Промисловий переворот” в Англії.	
9.	Семінар 9. <i>Етнічні культури в умовах глобалізації</i> . 1) Основні етапи розвитку світової культури у ХІХ – поч. ХХІ ст. 2) Основні художні течії ХІХ ст. 3) Естетична революція кінця ХІХ — початку ХХ століття: виникнення формалістичних напрямків у мистецтві. 4) Загострення проблем гуманізму в культурі ХХ ст. 5) Масова культура. 6) Культура доби Інтернету.	2

2.3. Самостійна робота студентів

Для оволодіння матеріалом дисципліни «Культурологія» потрібно значну увагу приділяти самостійній роботі. Самостійна робота студента є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять. Основні види самостійної роботи: вивчення додаткової літератури; підготовка до практичних (семінарських) занять; підготовка до підсумкового контролю. До самостійної роботи студентів належить і виконання тестових завдань, зокрема, студентами заочної форми навчання.

У цілому самостійна робота з навчальної дисципліни «Культурологія» спрямовується на закріплення набутих знань, основних понять, термінів, хронологію подій. Самостійна робота в бібліотеках, та Інтернеті дає можливість знайомства з монографіями, документами, альтернативними точками зору різних авторів на конкретні проблеми. Крім того, вона виховує у студентів самодисципліну, почуття відповідальності, вміння орієнтуватися в розмаїтті думок і підходів, творчо осмислювати одержані знання.

Крім того, на самостійне вивчення студентів з подальшим контролем знань віднесено повторення ними матеріалу за темою “Антична міфологія”. Як кожна сучасна європейські освічена людина, студенти мають орієнтуватися у основних міфах і символах античної міфології, а щодо основних грецьких богів знати їхні римські імена, атрибути та головні міфи про них.

Питання для самостійного вивчення за темою “Антична міфологія”:

1. Покоління давньогрецьких богів
2. Титани
3. Олімпійські боги
4. Крон
5. Зевс
6. Посейдон
7. Аїд
8. Деметра
9. Гера
10. Гестія
11. Прометей
12. Аполон
13. Артеміда
14. Афінa
15. Арес
16. Гефест
17. Гермес
18. Афродіта
19. Діоніс
20. Пан
21. Геракл

- 22.Персей
- 23.Тесей
- 24.Одисей
- 25.Ахіл
- 26.Троянська війна
- 27.Аргонавти
- 28.Амазонки
- 29.Кентаври
- 30.Сатири
- 31.Німфи
- 32.Музи

2.4. Система поточного й підсумкового контролю знань студентів

В організації навчального процесу застосовується поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних занять, він має на меті перевірку рівня підготовленості студентів з певних розділів (тем) навчальної програми і виконання конкретних завдань. Поточний контроль (тестування) проводиться та оцінюється за питаннями, які винесені на самостійну роботу й практичні заняття.

Підсумковий контроль виконують з метою оцінювання результатів навчання студентів. Загальна оцінка кожного змістового модулю складається з поточних оцінок і з оцінки виконання модульної контрольної роботи.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Перевірка й оцінювання знань студентів здійснюється із використанням наступних форм:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських) занять.
3. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
4. Проведення модульного контролю.
5. Проведення підсумкового заліку.

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання наведені в табл. 9.

Таблиця 9

**Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів
денної форми навчання**

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)		Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів		
ЗМ 1.1	Тести поточного контролю знань.	30
ЗМ 1.2	Тести поточного контролю знань.	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1 - залік		40
Всього за модулем 1		100%

Таблиця 10

**Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів
заочної форми навчання**

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)		Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів		
ЗМ 1.1	Робота на практичних заняттях, наявність повного конспекту лекцій	30
ЗМ 1.2	Виконання тестових завдань.	30
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1 - залік		40
Всього за модулем 1		100%

**Порядок поточного оцінювання знань студентів заочної форми
навчання**

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- ❶ активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- ❷ виконання самостійного завдання;
- ❸ виконання поточного контролю;
- ❹ виконання проміжного контролю.

Оцінку «відмінно» ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді за усіма чотирьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання практичних (семінарських) занять і самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою з питань, що розглядаються;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в індивідуальній творчій роботі і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Контроль за виконанням поставлених задач при проведенні практичних занять здійснюється протягом усього семестру. За успішне та систематичне виконання поставлених завдань протягом двох змістових модулів студент отримує оцінку «відмінно» або по 20 % за поточний контроль, якщо студент виконує поставлені завдання.

Робота студента в аудиторії оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладання матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;

Проведення поточного контролю

Поточний контроль (тестування) здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено на самостійну роботу і практичні завдання. Поточний контроль проводять у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і виконані практичні (семінарські), самостійні завдання в межах кожної теми змістового модуля. За кожним змістовим модулем проводиться поточне тестування і кожному студенту виставляється відповідна оцінка за отриманою кількістю балів.

Проведення підсумкового письмового заліку з Модулю.

Умовою допуску до заліку є:

- сума накопичених балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 51 % (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язкова наявність повного конспекту лекцій з культурології, написаного студентом особисто.

Залік проводять за одним з нижченаведених варіантів:

1 варіант – Залік за результатами поточного контролю;

2 варіант – Залік за результатами підсумкового тестування.

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 11).

Таблиця 11.

Критерії оцінювання

За шкалою ECTS	За шкалою ВНЗ	За раціональною шкалою	Коментар
1	2	3	4
A	90-100 %	відмінно	Студент виявив всебічні, систематичні й глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому і ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. Студент дав понад 90% правильних відповідей з <i>тестових завдань</i> .
B	80-90 %	дуже добре	Студент виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. Студент дав понад 76-83% правильних відповідей з <i>тестових завдань</i> .
C	70-80 %	добре	Студент виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але допустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Продовження табл.

1	2	3	4
			Студент дав понад 83-90% правильних відповідей з <i>тестових завдань</i>
D	60-70 %	задовільно	<p>Студент виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів з яких може усунути самостійно.</p> <p>Студент дав понад 60-67% правильних відповідей з <i>тестових завдань</i>.</p>
E	50-60 %	достатньо	<p>Студент виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив помилки у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.</p> <p>Студент надав понад 68-75% правильних відповідей з <i>тестових завдань</i></p>
FX	25-50 %	незадовільно з можливістю повторного складання	<p>Студент має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу з дисципліни; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися до перездачі дисципліни.</p> <p>Студент дав менше 60% правильних відповідей з <i>тестових завдань</i>.</p>
F	0-25 %	незадовільно з обов'язковим вивченням дисципліни	<p>Студент не має знань зі значної частини навчального матеріалу; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал і потребує повторного вивчення навчальної дисципліни</p> <p>Студент дав менше 55% правильних відповідей з <i>тестових завдань</i>.</p>

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 12

Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1.Чорний І. В. Культурологія. – К., 2004.	<i>Усі ЗМ</i>
2.Кормич Л. І., Багацький В. В. Культурологія. – Х., 2004.	<i>Усі ЗМ</i>
3.Радугин Л. В. Культурологія. – М., 2002, 2001, 1999, 1998.	<i>Усі ЗМ</i>
4.Гуревич П. С. Культурологія. – М., 2003, 1999.	<i>Усі ЗМ</i>
5.Культурологія. Українська та зарубіжна культура / За ред. М.М.Заковича. – К., 2004.	<i>Усі ЗМ</i>
6.Лекції з історії світової та зарубіжної культури/ За ред.. А.В.Яртіся. – Львів, 2005.	<i>Усі ЗМ</i>
7. Історія світової та української культури: Підручник для вищ. закл. освіти / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К.: Літера ЛТД, 2005. – 464 с.	<i>ЗМ 1.2</i>
8. Культурологія. История мировой культуры: Учебник для вузов / Под. ред. проф. А.Н.Марковой. – М.: Культура и спорт, ЮНИТИ, 1998. – 600 с.	<i>ЗМ 1.1</i>
9. Огієнко Іван. Українська культура. – К.,1991.	<i>ЗМ 1.2</i>
10. Основи художньої культури. Ч.1.: Теорія та історія світової художньої культури: Навч. посібник для вищ. навч. закладів / За ред. В.О.Лозового, Л.В.Анучиної. – Харків, 1997.	<i>ЗМ 1.1</i>
11. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. – 3-є вид.- Харків,1999.	<i>Усі ЗМ</i>
12. Чорненький Я.Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 392 с.	<i>Усі ЗМ</i>
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
Мифы народов мира. Энциклопедия. В 2-х томах. -М., 1989.	<i>Усі ЗМ</i>
Цифровий репозиторій ХНАМГ // www.ksame.ua	<i>Усі ЗМ</i>
Вікіпедія : Вільна енциклопедія >> http://uk.wikipedia.org	<i>Усі ЗМ</i>

1	2
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Культурологія: Програма та методичні вказівки до самостійної роботи (для студентів 2 курсу денної форми навчання спеціальності 6.050100 „Економіка підприємства”) / Укл.: Меляков А.В., Фесенко Г.Г., Лисенко М.С.– ХНАМГ, 2005. – 19 с.	<i>Усі ЗМ</i>
2. Рассоха І., Миргороцьки Л., Головка О. Всесвітня історія для дітей. Кн. 1. Як усе почалося / Під ред. О. Климовської. Художники І. Осіпов, В. Чумаченко, О. Юхтман [Електронна книга] ISBN 966-679-916-2.	<i>ЗМ 1.1</i>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Рассоха Ігор Миколайович

Програма і робоча програма навчальної дисципліни **«Культурологія»** (для студентів денної і заочної форми навчання освітнього-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 0504 «Туризм» (6.020107 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторана справа»))

План 2009, поз. 329 Р

Підп. до друку 16.12.2009р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60х84 1/16

Ум. друк. арк. 1,1

Зам. № 5962

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001